

Optuženi Milošević zahteva dvogodišnji prekid suđenja za pripremu odbrane

Author: [IWPR](#)
[ICTY](#)

Dan 230

Danas je napravljena još jedna pauza u suđenju koje će verovatno poneti titulu najdužeg u istoriji. Današnji prekid je učinjen da bi se održala sednica na kojoj se raspravljalo o budućem toku suđenja, u kome će optuženi da iznosi svoju odbranu, nakon što dokaze protiv njega izvedu tužioci. Tužilaštvo je počelo iznošenje dokaza protiv Slobodana Miloševića 12. februara 2002. Očekuje se da će završiti u decembru ove godine.

Jedno od ključnih pitanja o kojima treba da odluči pretresno veće je koliko vremena da dodeli optuženom za pripremu odbrane, nakon što tužioci završe svoj deo predmeta. U većini suđenja pred domaćim sudovima, odbrana iznosi dokaze odmah nakon tužilaštva, bez prekida. S obzirom na kompleksnost predmeta o kojima odlučuje, Međunarodni tribunal za bivšu Jugoslaviju je dozvoljavao pauzu između dva dela suđenja. Ranija praksa Tribunala bila je da dozvoli čak i do šest meseci za pripremu odbrane. Ali, kao što je rekao sudija Mej, to se više ne radi. U prosequ, odbarni se daje mesec dana za pripremu nakon što bude saslušan poslednji svedok optužbe.

Milošević je rekao sudijama da su mu potrebne najmanje dve godine za pripremu odbrane. Uprkos njegovih argumenta, koje je podržao i pokušao da dogradi prijatelj suda Stiven Kej [Steven Kay], sudije su rekli da je taj uslov apsolutno neprihvatljiv. Sudija Mej je rekao da 'nema govora o dvogodišnjoj pauzi u toku suđenja,' i nastavio: 'Razmotrićemo koji je razuman rok za optuženog da pripremi svoju odbranu.'

Milošević i Kej su tvrdili da je potrebna duga pauza zato što je slučaj po mnogo čemu poseban. Radi se o tri rata vođena u periodu od deset godina, o dva NATO bombardovanja, i o optuženom koji je u to vreme bio šef države. Milošević nema tim saradnika, kako što imaju tužioci, i oslanja se isključivo na pomoć dvojice pripravnika. Nema ni ekipu advokata, istraživača i pomoćnog osoblja, kao što ima tužilaštvo. On se samostalno brani, zbog čega mu sudije obično daju veće slobode, jer nema potrebno pravno znanje. On nema ni prostorije gde bi mogao da intervjuiše svedoke, da organizuje i vodi svoj predmet.

Tužioci su podneli barem pola miliona stranica dokumenata protiv optuženog. S obzirom na to kada su ti dokumenti predati Sudu (Kosovo u maju 1999, a Hrvatska i Bosna 2001,) optuženi i prijatelj suda smatraju da je optužba imala daleko više vremena za pripremu predmeta neog što ima Milošević. To su, ukratko, argumenti koje su njih dvojica izneli da bi opravdali svoj zahtev da bude odobrena dvogodišnja pauza.

Milošević je još zatražio od Suda i da ga privremeno puste na slobodu dok priprema predmet, kako bi mogao da istraži slučaj, intervjuiše svedoke, i obezbedi potrebne dokumente, što tvrdi da ne može da uradi iz zatvora. Sud je po kratkom postupku odbio taj zahtev, potsetivši da su već presudili da on nije kandidat za provizorno puštanje na slobodu, i da ne vide razloga da promene taj svoj stav. Sudije su se obavezali da će da razmotre njegov zahtev za privatne konference sa svedocima, i za prostorom u kome bi mogao da organizuje dokumentaciju i dokaze pre nego što ih prezentuje Sudu.

Sudija Robinson je pitao gospodina Keja koliko vremena smatra da je potrebno za pripremu odbrane, na šta je ovaj odgovorio da to ovisi o tome šta optuženi ima na raspolaganju. Gospodin Kej je priznao da on nema uvida u to koliki dokazni materijal i koliko saradnika Milošević stvarno ima. Sudija Mej je rekao da je Milošević 'pokazao u unakrsnim ispitivanjima da ima na raspolaganju ogromnu količinu informacija.' Sa tom ocenom se složio tužilac Najs [Geoffrey Nice] koji je rekao da se iz Miloševićevih pitanja vidi da ima na raspolaganju 'izuzetno mnogo' materijala. Najs je još istakao i da je tužilaštvo već odradilo veliki deo posla odbrane, jer pravila Tribunala zahtevaju od tužilaca da stave optuženom na raspolaganje sav materijal koji može da mu koristi u odbrani. Ovi dokumenti predstavljaju znatan deo papira koje je tužilaštvo podnelo optuženom i Sudu (na čiji se obim Milošević žali.) Uz to, Najs je potsetio sudije da je optuženi bio aktivni učesnik događaja na koje se odnosi optužnica, i da stoga on nema potrebu da ih istražuje na način na koji je to radio njegov tim.

Tužilac je još potsetio Sud da Srbija i Crna Gora nisu na vreme omogućili tužilaštvu uvid u dokumentaciju, i da je zato Sud intervenisao u ime tužilaštva (vidi CIJ izveštaj od 3.6.2003. i od 13.6.2003.) Država je u zadnji čas odobrila tužilaštvu pristup arhivama, ali pod vrlo ograničenim uslovima. Najs je zaključio da optuženi 'ponekad ima veći pristup dokumentaciji nego što imamao mi,' na šta je sudija Robinson rekao da bi 'možda on mogao da Vam pomogne.' Najs je odgovorio da bi to bilo vrlo korisno.

Uz ove reči tužioca treba napomenuti da suđenje stavlja daleko veći teret na tužioce nego na odbranu. Oni

moraju da dokažu da su zločini opisani u optužnici zaista dogodili, i da je Milošević za njih odgovoran. Dokazi protiv optuženog ne smeju da ostave razloga za sumnju. Milošević, pak, ne treba ništa da dokazuje; ako ostane ikakva sumnja u valjanost dokaza protiv njega, on će da bude oslobođen. Uobičajena je praksa da optuženi podnese zahtev za oslobođenje kada tužiocima iznesu dokaze. Ako se sudije slože da dokazi nisu dovoljno ubedljivi, oni oslobađaju optuženog krivice i puštaju ga na slobodu. Ali, i ako se sudije ne slože, optuženi ne treba da dokazuje da je nevin; on treba samo da iznese dovoljno dokaza da dovede u pitanje u svesti sudija navode optužnice.

Tužilac Najs je zatim potsetio sudije da je optuženi 'odabrao da deluje kao da je neadekvatno zastupljen, iako mu je nuđena advokatska pomoć.' Sud ne bi trebao, smatra tužilac, da dozvoli Miloševiću da tim svojim izborom prisili Sud da mu odobri neopravdano dug period za pripremu odbrane. Sudija Mej se složio: 'Optuženi ne može da profitira zato što je odlučio da se samostalno brani.' Ali, naglasio je da sudije moraju da uzmu u obzir činjenicu da on nema pomoć profesionalnog branioca. Najs je predložio sudijama da nastoje da uvere optuženog da treba da prihvati usluge profesionalca koji bi barem organizovao dokaze i odbranu.

Kada bi se Milošević i složio sa tim predlogom, napomenuo je Sudija Mej, trebalo bi da bude razmotreno pitanje plaćanja ovih menadžerskih usluga. Naglašavajući da ne namerava da ponovo zatraži od sudija da dodele Miloševiću advokata i protiv njegove volje, gospodin Najs je skrenuo pažnju sudijama da je drugo pretresno veće, kojim predsedava sudija Šomburg (Schomburg), postavilo 'stendbaj' (pomoćnog) advokata optuženom Vojislavu Šešelju. Šešelj je takođe odabrao da se samostalno brani, a poznat je po svojoj sklonosti da izaziva nemire. Gospodin Najs je predložio sudijama koji sude Miloševiću da razmotre tu mogućnost (u vezi stendbaj advokata vidi CIJ izveštaj od 12.5.2003.)

Sudije su se obavezali da će u odlučivanju o dužini pauze da razmotre predloge obe strane. Sudija Mej je još rekao da će da konsultuje kancelariju Registra Tribunala o tome kako obezbediti uslove za ispitivanje svedoka pritvorenom optuženiku koji se sam brani. To uključuje i Najsov predlog da se angažuje menadžer. Ako bi Milošević imao menadžera odbrane, on bi mu pomogao u pripremi sažetaka izjava svedoka, u kom slučaju bi tužiocima imali vremena da odluče koje činjenice da prihvate kao nesporne i da se pripreme za unakrsno ispitivanje, čime bi znatno uštedeli na vremenu.

Priprema svedoka je još jedna značajna tema. Gospodin Kej je rekao da optuženi mora da ima na raspolaganju dovoljno vremena da se sretne sa svedocima i da ih pripremi pre svedočenja. Na to je tužilac Najs odgovorio da u nekim pravosudnim sistemima stranke uopšte ne pripremaju svedoke, da ne bi uticali na njihove izjave. Najs je predložio da, barem u nekim slučajevima, saradnici optuženog mogu da se sretnu sa svedocima i da ih pripreme, a da ih Milošević ispita tek na suđenju. Tužilac je rekao da 'nipošto nije slučaj da je [njegova] strana potpuno, ili uopšte, pripremala svakog svedoka.' Dodao je, međutim, da je to njihova uobičajena praksa.

Pre nego što su se sudije povukli da razmotre ovo pitanje, najavili su okvire u kojima se će optuženi morati da se zadrži kada bude iznosio svoju odbranu. Imaće na raspolaganju upravo onoliko vremena koliko je imalo tužilaštvo, sa popustima za svedoke 92bis (kada su dokazi u obliku pisane izjave ili stenograma sa drugog suđenja.) Autor ovog izveštaja nema na raspolaganju skore statistike, ali se čini da je Milošević utrošio više vremena na unakrsno ispitivanje svedoka optužbe nego što ga je potrošilo tužilaštvo na iznošenje dokaza. Sudije su rekli da će i tužiocima biti dato na raspolaganje upravo onoliko vremena koliko ga je imao Milošević za unakrsno ispitivanje, ali je malo verovatno da će tužiocima da iskoriste tu mogućnost. Miloševićovo unakrsno ispitivanje često je bilo irelevantno i ponavljano. Tužiocima, koji su profesionalci, će znati kada da postavljaju pitanje, a kada da oćute. A ako ne, sudije će sigurno da ih upozore, i to sa mnogo manje strpljenja nego što su imali za Miloševića.

Veće je odredilo i da Milošević može da pozove upravo onoliko svedoka koliko će ukupno imati tužilaštvo -- između 250 i 300. Pravila nalažu da stranke prilože spisak svedoka koje nameravaju da pozovu pretresnom veću, uključujući i osnovne informacije koje očekuju da će svedok da iznese, procenu koliko će vremena svedočenje i ispitivanje da traju, i najavu da li će ta osoba da svedoči lično, ili po pravilu 92bis. Ni jedna stranka nema pravo da pozove koga god svedoka poželi, već je za svakog pojedinačnog svedoka potrebno odobrenje sudija. Sudije će da odrede koje svedoke odbrane će da saslušaju pre nego što Milošević počne da iznosi svoju odbranu.

Na pitanje da li ima komentara na argumente tužilaštva, Milošević je eksplodirao: 'Jedino što želim da dodam, sudija Mej, je da je to što su tužiocima rekli apsurdno. Sa svim mahinacijama i službama koje imaju na raspolaganju, oni smatraju da su manje-više u istoj poziciji kao ja! Ja sam već rekao da ne priznajem ovaj sud i da ovo nije suđenje.' [dvostruki prevod, sa srpsko-hrvatskog na engleski, pa ponovo na s-h.] Sudija Mej ga je prekinuo pre nego što je mogao da završi, rečima da je Sud ovo sve već čuo.

Premda je nemoguće sa sigurnošću predvideti kada će suđenje da završi, današnja diskusija dozvoljava nam da malo -- sasvim malo -- preciznije nagađamo. Tužiocima trebaju da iznesu dokaze optužbe do decembra, nakon čega nastupa zimski odmor i pauza, o čijoj dužini Sud treba tek da odluči. Na osnovu onoga što se čulo danas, moguće je pretpostaviti da će suđenje da se nastavi u rano proloće 2004. Od

početka suđenja do kraja iznošenja dokaza optužnice, proći će oko 22 meseca, uključujući Miloševićeva duga unakrsna ispitivanja i produžene pauze zbog bolesti optuženog (a može se pretpostaviti da će njegova odsustva da nastave, možda čak učestalije nego do sada.) Ako će podjednako vreme da bude dodeljeno optuženom, pretresi će da traju do kraja 2005., nakon čega tužioci iznose dodatne dokaze kojima pokušavaju da opovrgnu tvrdnje koje će optuženi da iznese sebi u prilog; zatim optuženi ima priliku da iznese dodatne dokaze, i sve dokaze koje od stranaka zatraži pretresno veće. Na kraju će obe stranke da održe završne reči, i priložiće pismeni prikaz njihovih pozicija, sa pravnim objašnjenjima. Sud će se onda povući na nekoliko meseci na analizu materijala, i na kraju će da objav presudu. To će već biti 2006 godina. Nakon toga, jedna ili obe stranke ulažu žalbe na celu, ili na deo presude. Dobro došli u 2007-godinu!

Location: Balkans
Macedonia
Serbia
Kosovo

Topic: War crimes

Focus: Coalition for International Justice (CIJ) Trial Reports Archive (Bos-Hrv-Srp)

Source URL: <https://iwpr.net/sr/global-voices/optu%C5%BEeni-milo%C5%A1evi%C4%87-zahteva-dvogodi%C5%A1nji-prekid-su%C4%91enja-za-pripremu-odbrane>